

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Вінницької області**
щодо їх ділових очікувань
I квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Вінницької області в I кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Вінницької області** у I кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на логістичні труднощі з перетином кордону, занадто високі ціни на сировину та матеріали, брак кваліфікованих працівників, респонденти продовжують **очікувати зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку власних підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні помітно вищими темпами:** баланс відповідей – 50.0% (одні з найвищих очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – 47.6%) (графік 1), у цілому по Україні – 8.5%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 10.0%, становить 77.3% (у IV кварталі 2023 року – 76.2%), у цілому по Україні – 48.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати витрати на виробництво, воєнні дії та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 63.6% респондентів (у попередньому кварталі – 57.9%), у цілому по Україні – 81.1%;
- **помірне поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 4.5% (у IV кварталі 2023 року – 9.5%) (таблиця), у цілому по Україні – 3.7%;
- **прискорення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 28.6% (у попередньому кварталі – 20.0%) (таблиця). Також очікується значне збільшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 25.0% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 25.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 6.8% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків як на машини, обладнання та інвентар, так і на проведення будівельних робіт:** баланси відповідей – 27.8% і 22.2% відповідно (у IV кварталі 2023 року – 26.3% і 5.3% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.3% та «мінус» 1.5% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 4.8%) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 6.3%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей 86.4% і 81.8% відповідно (у попередньому кварталі – 95.2% і 85.7% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, найбільше на подорожчання товарів / послуг власного виробництва впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 85.7% та 90.5% відповідно (у попередньому кварталі – по 76.2%) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також брак кваліфікованих працівників (вплив чинника посилюється) (графік 5).

Респонденти посилили свої очікування щодо збільшення потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Підприємства, що планують брати кредити (їх частка збільшилася до 54.5% опитаних), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом залишаються жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами, занадто складну процедуру оформлення документів та надмірні вимоги до застави (графік 10).

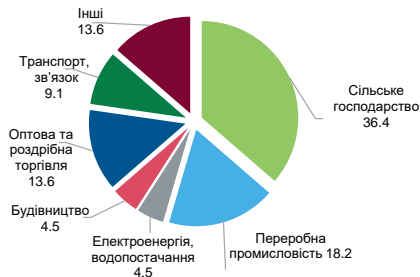
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.3%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

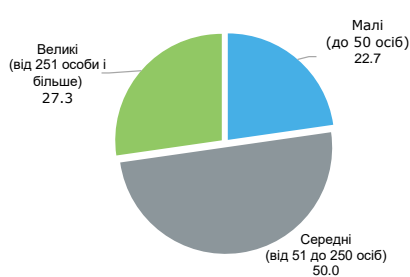
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 4.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 15.0%) (графік 3), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 1.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 5.9%, у IV кварталі 2023 року – «мінус» 12.5%;
- **підприємства області працювали на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0%, у попередньому кварталі – 4.8%.

Паспорт вибірки^{1,2}

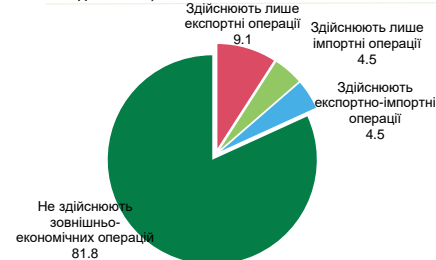
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

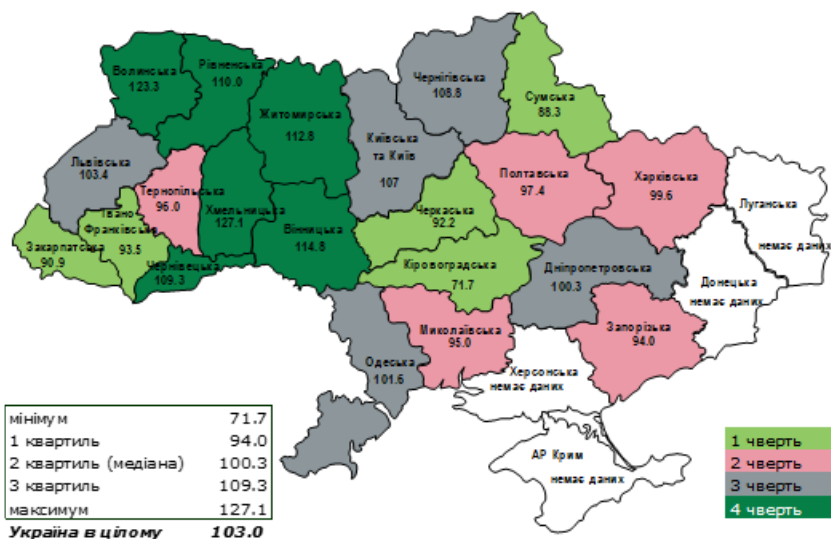

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 02–24 лютого 2024 року;
- опитано всього 22 підприємства;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Вінницької області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-14.3	9.5	19.0	9.5	4.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	9.5	23.8	47.6	20.0	28.6
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-19.0	5.6	5.9	5.3	22.2
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-4.8	0.0	47.1	26.3	27.8
кількості працівників	-38.1	0.0	-9.5	-4.8	-9.1

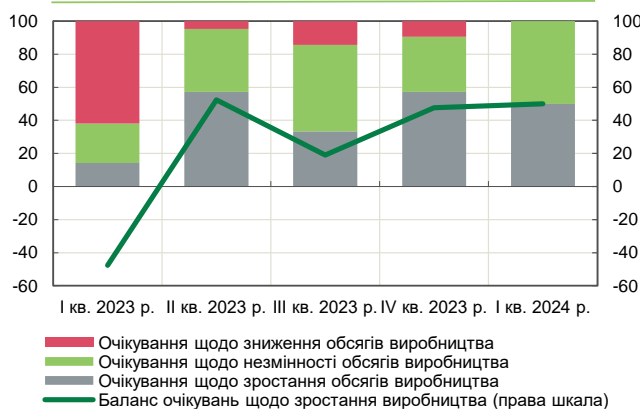
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

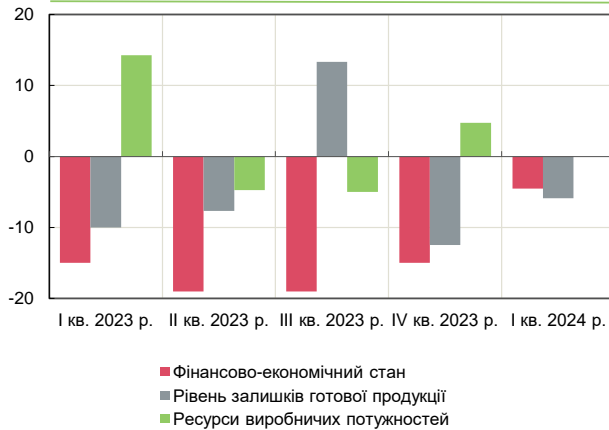
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

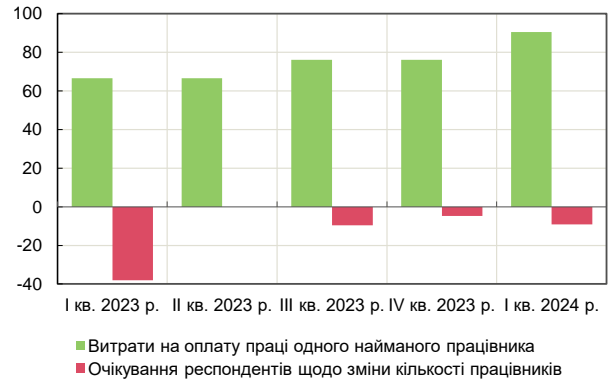
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

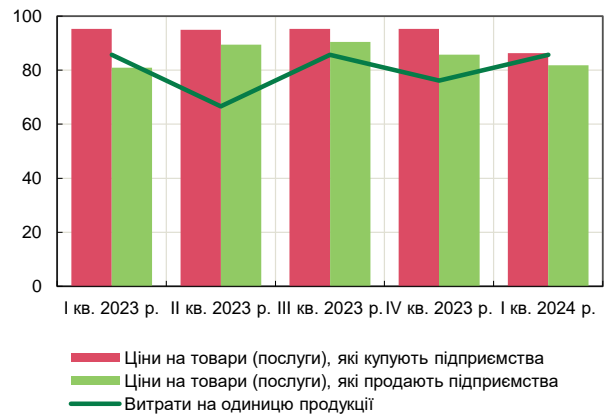
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

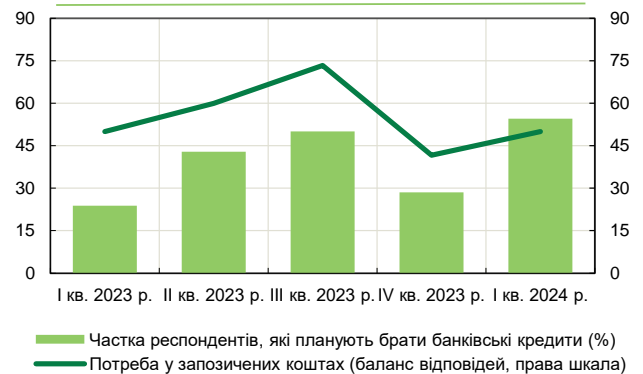
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

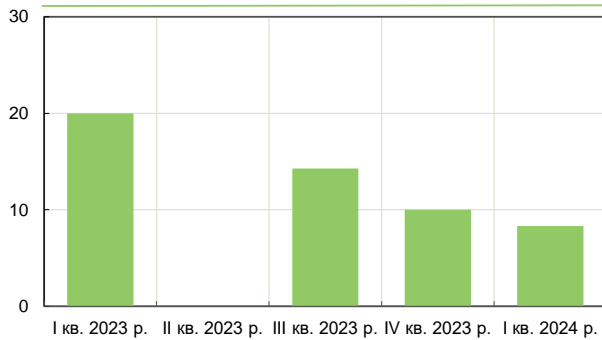
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

